

Nieuwe rubriek: meeuwenherkenning Als er één groep vogels recent door veel vogelaars onder de loep is genomen, dan is dit wel de groep van de grotere meeuwen. Enkele vogelaars zijn zeer bedreven geraakt in het vinden van bijzondere meeuwen temidden van groepen 'gewone' meeuwen, maar voor veel mensen blijft dit een lastige zaak. De redactie van de NZG Nieuwsbrief heeft Theo Muusse (zie: www.geocities.com/muussetov) bereid gevonden een serie 'bijzondere meeuwen' te gaan verzorgen, in iedere Nieuwsbrief één. Hieronder volgt deel 1: de adulte Pontische, meeuw, een vogel die door nieuwe determinatie-artikelen zoals in Dutch Birding (13: 145-148, 1991), Limicola (9: 121-165, 1995) en British Birds (90: 25-62, 369-383, 1997) veel wordt gevonden. De Nieuwsbrief is in zwart-wit, de foto's van Theo in kleur. De hele serie wordt daarom ook op internet gezet, onder: <http://home.planet/~camphuys/meeuwen.html>

Herkenning van adulte Pontische Meeuw *Larus cachinnans*

Foto 1:
Adult
Pontische Meeuw
24 aug 2000
Boulogne,
NW Frankrijk
Let op het donkere oog,
de kleur en lengte van
snavel en poten. Ook is
de bovenzijde van
primary 9 te zien,
alsmede de net
volgroeide p5, met een
smal zwart bandje.

Foto
T O V Muusse

De Pontische meeuw komt oorspronkelijk uit zuid-oost Europa en Rusland, maar heeft zijn verspreidingsgebied recentelijk flink uitgebreid. Ook wordt deze soort steeds beter onderscheiden van de zilvermeeuw en dankzij fanatiek speuren in meeuwengroepen blijkt de Pontische meeuw een schaarse doortrekker en een zeldzame jaargast te zijn in Nederland. Tot 1988 was nooit een *cachinnans* in Nederland erkend; tegenwoordig kun je, vooral in het oosten van ons land soms kleine groepjes bij elkaar zien, bijvoorbeeld op grindgaten.

De meeste vogels die worden gezien zijn adult, terwijl dit kleed is toch niet het meest gemakkelijk herkenbare is. De best herkenbare vogels zijn de 1e jaars met hun spierwitte kop en vaak nieuwe egale bovendelen. Het best kan een vogel worden vergeleken met een zilvermeeuw, deze is het moeilijkst uit te sluiten, vooral ook door diens variatie. Het belangrijkste kenmerk bij adulte vogels is de jizz. Jizz is de indruk die een vogel geeft zonder naar details te kijken. De vogel moet iets donkerder zijn dan een zilvermeeuw, en een witte kop hebben (behalve in aug/ sept, dan hebben Pontische meeuwen een lichte nekstreping). Pontische meeuwen hebben een platte kop met een lang plat voorhoofd en een rond achterhoofd en een lange hals die met een hoek in de zware borst overgaat. Vergeleken met een zilvermeeuw is de snavel is langer en meer parallel-zijdig, met een relatief ondiepe hoek in de ondersnavel (de gonyshoek).. De poten zijn altijd opvallend lang, net als de uitgroeide vleugel. Vaak is ook het donkere oog opvallend.

Specifieke kenmerken

Heeft een meeuw de juiste jizz, een donkere rug en oog, let dan op de volgende kenmerken:

1. De snavel is langer en smaller dan bij zilvermeeuw, de gonys en gonyshoek zijn ondiep, de kleur is meer citroengeel en de snavel heeft een band of donkere vlek. → Alles wijst nog op *cachinnans*.
2. De poten zijn lang en anders, meer vleeskleurig rose (foto 1), en hebben soms een grijs waas of juist een gele-tint vergeleken met zilvermeeuw.
3. De handpennen kunnen zilvermeeuw uitsluiten. P6 tot P10 hebben erg weinig zwart. P10 (foto 2, onderzijde) heeft een witte top doordat de tip is verbonden met de *mirror*. De witte tong komt vanaf de basis ver naar boven, tot slechts enkele cm van de witte top. P9 (bovenzijde foto 1) heeft ook erg weinig zwart, een grote *mirror* en een ver naar boven reikende witte tong. Door de witte tongen (ook op p8, p7 en p6) heeft de vogel in vlucht erg weinig zwart in de handvleugel. Van onder gezien komt de vleugel zelfs erg wit over. P5 vertoont een ononderbroken zwart bandje.
4. In de winter vertoont *cachinnans* een spierwitte kop. In augustus en september is er lichte streping in de nek te zien (foto 1). De ogen zijn heel vaak duidelijk donker, zeker van een afstand, maar er zijn ook Pontische meeuwen met lichte ogen.
5. Vaak zijn de lange slanke vleugels opvallend. In zit hangen ze naar beneden, tot op de grond, in vlucht lijkt de vogel hierdoor soms zelfs even op een jan-van-gent.
6. De Pontische meeuw is een grote vogel (tot formaat grote mantelmeeuw), die vaak met uitgestrekte nek (die toch al lang is) en hangend achterlijf zeer on-zilvermeeuw-achtig overkomt.
7. Pontische meeuwen nemen bij dreigen of baltsen de *albatros-houding* aan, dit is met gespreide hangende vleugels en uitgestrekte nek. Hierbij laat hij een zwaardere roep (eens geleerd is altijd gunstig, zie bijv *Dutch Birding-site* met *sounds*) horen dan zilvermeeuw. Deze houding is op een vuilstort vaak een handig kenmerk.
8. Pontische meeuwen zijn snelle ruiers, waardoor ze op het aantal nieuwe handpennen of dekveren uit een groep zilvers kunnen worden gevist. De handpen-rui loopt soms zelfs meer dan 2 pennen voor.

Foto 2: Als je een staande vogel ziet kun je de onderkant van p10 zien. Deze heeft bij *cachinnans* erg weinig zwart door een ver oplopende witte tong vanaf de basis (=links op de foto) en een met de tip vergroeide grote witte *mirror*. Ook zie je de grote *mirror* van p9 door de witte top van p10 heen. En is de oude p8 nog zichtbaar, boven detop van p10.

De ondervleugel heeft in vlucht dus erg weinig zwart.

Foto TOV Muisse

Sommige van bovenstaande kenmerken kan een zilvermeeuw ook vertonen, zoals een witte kop in de winter, een donker oog of witte tongen op p9 en p10. Daarom is het belangrijk om zoveel mogelijk kenmerken te zien en de roep te horen.

Foto 3.
Ad Pontische meeuw *L. cachinnans cachinnans*
23 Augustus 2000, Boulogne, NW Frankrijk

Theodoor O V Muisse
Clara Mariahof 17 3311 NC Dordrecht
Theofiel1969@zonnet.nl